

Tiskarna Etiketa s sedežem v Žireh se ukvarja z rešitvami za označevanje izdelkov praktično v vseh panogah industrije. S tiskovinami označuje izdelke v zahtevnih farmacevtski, prehranski, avtomobilski in drugih industrijah. Velik globalni pečat ustvarijo z izdelki za športno in tekstilno industrijo. Naš sogovornik je bil generalni direktor Etikete, Primož Kokalj.

»Naše preslikače nosijo nogometaši in navijači najboljših nogometnih reprezentanc in klubov, opremljamo pa tudi priznane blagovne znamke. Dobro izpolnjujemo številne neobičajne zahteve manjših kupcev pri promociji ali poslovnih tiskovinah,« pove Primož Kokalj, generalni direktor Etikete. Prav širok spekter možnosti tiska ter kombiniranja znanja in tradicije z razvojem in inovacijami jih naredi tako unikatne. »Kupci, zadovoljni z našimi rešitvami, in inovativni izdelki, ki jih lansiramo na svetovni ravni, dokazujejo, da smo zanesljiv dobavitelj in globalni ponudnik razvojno naprednih in tehnološko zahtevnih tiskanih rešitev,« izpostavi Kokalj.

Primož Kokalj - direktor podjetja Etiketa Interactive (foto: Jure Uršič).

Kako dolgo ste že v tem poslu, kako ste začeli? Kako velika ekipa stoji za vsem tem?

V letu 2019 Etiketa praznuje 60 let od svojih prvih začetkov. In na začetku niti ni bila tiskarna. Bila je traktornica. Naši izdelki pa so že takrat služili istemu namenu: označevanju izdelkov. Najprej smo tkali trakove, zelo kmalu pa smo v tehniki neposrednega sitotiska začeli barvati in tiskati trakove. Izzivov ni manjkalo, zato smo osvojili transferni tisk in se spoprijeli s tiskom etiket na papir, samolepilni papir in druge materiale. Pod novim imenom Etiketa smo osvojili kompleten servis tiskarskih tehnik in tiskanih materialov za vse vrste industrij. Ekipo trenutno sestavlja več kot 220 zaposlenih, ki z vso odgovornostjo in partnerskim sodelovanjem stojijo za odličnostjo naših izdelkov za zadovoljstvo naših strank.

Kakšne vrste tiskovin ponujate, na kakšnih medijih? Ali poleg tiska svojim strankam ponujate še druge storitve?

Kot že ime pove, so naše glavne tiskovine etikete. Te so lahko različnih vrst: samolepilne, ovojne, večslojne, kartonske, tekstilne ... Lahko vam jih dostavimo v zvitku ali poli, lahko jih tiskamo konvencionalno ali digitalno, skratka ponujamo skorajda neomejene možnosti. Pomembno je, da rešimo izziv, ki ga ima stranka s svojim izdelkom. Tukaj tudi vidimo našo ključno prednost, da lahko stranki s široko paleto rešitev svetujemo pri izbiri ustreznih tiskovin, ki ustvarijo enotno podobo tako izdelka kot celotne

blagovne znamke. Prav s tega stališča smo v zadnjih letih intenzivno razvijali digitalne rešitve in s tem odgovorili na izzive, ki jih postavlja trg. Zadnja pridobitev v podjetju, digitalni tiskarski stroj Xerox Iridesse, tako zaokrožuje celotno paleto izdelkov, ki jih lahko natisnemo digitalno (majhne in srednje naklade) ali konvencionalno (večje naklade).

Kakšne vrste strank imate in za katera gradiva ter za kolikšne naklade se največ odločajo?

Vsak tiskar si želi strank, ki bodo naročale večje naklade in bo lahko potek dela zlahka avtomatiziran in optimiziran. Realnost pa je daleč od tega. Stranke si želijo hitrih sprememb in odzivov, manjših naklad, čim nižje stroške priprav in popolno obvladovanje kakovosti. Tu jim sledimo z vrsto ukrepov: digitalizacijo procesov, avtomatizacijo poteka dela, z boljšim pregledom in sledljivostjo postopkov ter nenazadnje z uvajanjem nove strojne opreme. In prav nova strojna oprema omogoča, da se naš trg tako spreminja.

Katere sisteme za digitalni tisk promocijskih tiskovin v formatu zajema vaš strojni park, kako se je razvijal vse do danes?

Za potrebe izdelave specifičnih izdelkov smo se najprej odločili za Xerox DC 6000. Pred odločitvijo zanj smo opravili več testiranj, med drugim tudi na manjšem sistemu DC 12. DC 6000 smo s pridom uporabljali in z njim pridobili veliko izkušenj, tako da smo ga po nekaj letih brez težav zamenjali z DC 8000. Na tem smo naredili

Xerox Iridesse

Inovativnost podjetja Etiketa na svetovni ravni

Mojca OCVRK • Študija primera za Uni-Biro • S: www.uni-biro.si

več milijonov odtisov in ga nato zamenjali ob prihodu sistema Xerox 1000. Poleg večje kakovosti odtisa in dodatnega laka nas je prepričal s hladilnim sistemom, ki je vplival na kakovostnejše razmere dela in

dimenzijsko bolj stabilne odtise. Z njim se je deloma spremenila tehnologija, ker stroj za vzdrževanje površine grelca ni uporabljal olja, primese za zaščito pa so že dodane barvam. Xerox Iridesse Production Press je naša najnovejša pridobitev za digitalni tisk. Odpira nam številne poslovne možnosti in ustvarja nove priložnosti.

Katere tehnike tiska najpogosteje uporabljate?

Tehnike tiska v Etiketi segajo od sitotiska, ofsetnega, fleksotiska in knjigotiska pa do različnih vej digitalnega tiska. Vemo, da konvencionalne tehnike tiska ne bodo izumrle in bodo v prihodnosti pomenile celo konkurenčno prednost. Po drugi strani pa si podjetja brez digitalnega tiska ne predstavljamo več. Zato je pomembno poznati prednosti in slabosti vsakega od njih. Tudi pri konvencionalnih tehnikah razvoj še ni končan in tudi tam se rešitve digitalizirajo. Res pa je, da je bilo v zadnjih letih pri digitalnem tisku narejenih mnogo velikih korakov naprej in prav zaradi tega smo nedavno investirali v digitalni tiskarski stroj Xerox Iridesse.

Xerox Iridesse Production Press – omogoča, česar ne zmore noben drug sistem

Spomladi je Xerox evropskemu trgu predstavil najnovejši in tehnološko dovršen barvni stroj Xerox® Iridesse™ Production Press, namenjen digitalnemu tisku, ki tiska šest barv v enem prehodu. Na integriran način združuje vodilne tehnologije in konkurenčne zmogljivosti stroja, ki je namenjen formatnemu digitalnemu tisku na papir. S kombinacijo uporabe srebrnega in zlatega tonerja HD EA Metallic Dry Ink ter prosojnega in belega pokrivnega tonerja Dry Ink postanejo možnosti in možnosti uporabe stroja iz kreativnega in aplikativnega vidika praktično neomejene. Vse naštetu omogoča nove poslovne priložnosti in velik potencial za eksponentno rast in širjenje poslovanja.

Zaporedje barvnih kanalov omogoča tisk podložne srebrne, zlate ali bele barve (Underlays), na katero se naknadno tiska CMYK-upodobitev. Šesta barva je prekrivna (Overlays) in je lahko zlata, srebrna ali prozorna (Clear) Dry Ink. Različne možne kombinacije uporabe barv omogočajo tisk

Nova dimenzija metaliziranega tiska s produkcijsko tiskarsko napravo Xerox Iridesse.

Podjetju Etiketa nov digitalni produkcijski sistem Xerox Iridesse predstavlja novo dimenzijo metaliziranega tiska in s tem nove poslovne možnosti.

posebnih in unikatnih vizualnih učinkov, ki jih zmore samo Xerox Iridesse Production Press. Prav to je dodana vrednost, da vaš posel izstopi iz povprečja, vaši izdelki pa dobijo dodano vrednost.

Kdaj in zakaj ste se odločili za nakup Xeroxovega Iridesse in kako je potekalo sprejemanje nakupne odločitve?

Z visokoprodukcijskimi digitalnimi tiskarskimi stroji s Xeroxom praktično

delujemo že od vsega začetka. Tako tudi spremljamo, kaj razvija podjetje Xerox in kakšna filozofija stoji za tem razvojem. Pri vodenju razvoja si pomagajo tudi z našimi povratnimi informacijami, zadnji razgovor s Xeroxom smo imeli pred dobrima dvema letoma. Takrat smo jim zelo natančno povedali, kakšen sistem bi potrebovali, kje imamo težave z obstoječo opremo in kako mi vidimo razvoj panoge. Naključje ali ne, po dveh letih so »naredili stroj za nas«. Tudi panoga se je razvila v pričakovano smer, tako da odločitev ni bila zahtevna.

Različne možne kombinacije barv in enostavna menjava tonerjev omogočajo tisk posebnih in unikatnih vizualnih učinkov.

Ste bili deležni dodatnega izobraževanja za novi Xeroxov Iridesse Production Press?

Pri podjetju Uni-Biro so nam zagotovili posebno poprodajno usposabljanje strokovnjaka iz podjetja EFI, saj se tako kot mi zavedajo, da je znanje vrhuna, ki nas ob vrhunski opremi loči in dviguje iz povprečja. Testiranja opreme so pokazala izjemne možnosti.

Ker se oboji zavedamo, da oprema sama ne ustvarja dodane vrednosti, so nam v sklopu celovite obravnave dodelili še brezplačno dvodnevno usposabljanje prodajnega osebja strokovnjaka Kelvina Thomasa iz podjetja XL Mea. Med drugim smo se posvetili zavezi k skupaj določenim izvedljivim ciljem po metodi SMART - specifično, merljivo, dosegljivo, relevantno in časovno opredeljeno. Vse naštetje je bilo zelo dobro strokovno pripravljeno in tudi izvedeno.

Katere prednosti sistema Xerox Iridesse že opazate v praksi?

Namestitvev in uvajanje stroja Xerox Iridesse za naše izkušene operaterje ni bil večji izziv. Še posebej to velja za izvedbo naših uveljavljenih izdelkov, ki smo jih doslej izvajali s strojem Xerox 1000. Hitro smo spoznali številna dejstva dodane vrednosti novega stroja: navdušeni smo nad višjo kakovostjo odtisa, nad lepšo prehodnostjo materiala skozi stroj z manj zastoji materiala in možnostmi uporabe višje gramature. Večji obseg različnih tiskovnih materialov in možnost tiska na podaljšane pole pa je prednost, ki vpliva na širši izbor izdelkov in hitrejšo dodelavo. V primerjavi s strojem Xerox 1000, pri katerem smo imeli le možnost uporabe prosojnega laka, nova možnost tiska z dodatnimi barvami zlate, srebrne in bele ugotovi številnim dodatnim željam naših kupcev. Pri uporabi novih barvnih možnosti nam je zelo prav prišel trening s strokovnjaki podjetja EFI, saj je poleg tiska pri celotni izvedbi ključnega pomena korektna priprava za tisk. Navdušeni smo nad žično vezavo brošur, ki so neposredno spete z identično nazivno hitrostjo tiska. Ne nazadnje pa je menjava stroja dobrodošla priložnost tudi za prevetritev poteka dela.

Kdaj pričakujete, da se vam bo investicija povrnila? Ste oziroma boste z napravo povečali tudi obseg posla? Lahko odslej ponujate nove izdelke?

Naš cilj je povečati obseg posla in ponuditi izdelke, ki jih stroj omogoča z dodatnimi možnostmi in jih podobni digitalni stroji nimajo v ponudbi. Hkrati razvijamo izdelke z visoko dodano vrednostjo ter se dodatno opremljamo tudi z dodelavnimi stroji, kar nam bo omogočilo, da do cilja pridemo hitreje. Sicer pa ima stroj že toliko prednosti in izboljšav, da se investicija povrne tudi ob enakem obsegu posla.

Pri vašem poslu s številnimi strankami in hitrim odzivnim časom je ključnega pomena dobra servisna podpora, ki ji pri Xeroxu namenjajo pomembno mesto. Zanj pri vas skrbi podjetje Uni-Biro, ki je na podlagi svoje strokovne organiziranosti in delovanja na tržišču od korporacije Xerox prejelo najvišji nivo predstavnosti XEROX Master Authorized Service Partner ter na osnovi svoje strokovne in odzivne servisne podpore za izdelke korporacije Xerox naziv »Premium« servisnega partnerja. Koliko časa že sodelujete z njimi in kako ste z njimi zadovoljni?

Kmalu po namestitvi stroja 1000 so pri Xeroxu Slovenija izvedli reorganizacijo, takrat se je tudi naše celotno sodelovanje uspešno preneslo na podjetje Uni-Biro. Serviserji so ostali isti, skupna ekipa pa se je razširila na sedem serviserjev, tako da je vzdrževanje v smislu kakovosti in odzivnosti ostalo na visoki ravni.

Menimo, da ni naključje, da so dobili najvišjo odliko partnerstva, saj res razumejo, kakšna je njihova vloga. So odzivni, hitri in zanesljivi, tako da doslej še nismo zamudili z dobavo izdelkov zaradi kakršnihkoli težav s strojem. To pove vse. Verjamem pa, da jim ni lahko, ker smo tudi mi zahtevni - tak je naš posel.

Napredno barvno upravljanje z napravami X-Rite zagotavlja barvno korektno izpise.

Kolikor poznam merila nivoja partnerstva, so ga lahko dosegli le, če so hkrati sledili tudi našim zahtevam.

Uporabljate tudi kakšno za vas posebej priročno programsko opremo, ki vam olajša delo?

Na stroju Xerox Iridesse uporabljamo EFI-jev RIP. Programsko okolje v različici, ki je prišla z novim strojem, je podobno, kot smo ga vajeni iz obstoječih sistemov Xerox, dodatno izobraževalno uvajanje naših operaterjev ni bilo potrebno. Možnost tiska personaliziranih podatkov in podpora CMM-u sta za nas tako rekoč nuja, pri tem je treba izpostaviti zanesljivo večjo stabilnost sistema in možnost uporabe dodatne barve. Menjava stroja je bila za nas dobra priložnost za pregled obstoječega poteka dela in vpeljavo novega delovnega toka. Trudimo se, da bi celotno pot od vhoda podatkov, priprave, tiska in dodelave čim bolj avtomatizirali. Različne potrebe nam narekujejo uporabo različnih orodij, blagovnih znamk Adobe, Esko, XMPie in drugih. Dejansko lahko digitaliziramo celotno pot vse do prenosa tonerja na tiskovni material.

V tiskarskem poslu je ključnega pomena hiter odzivni čas. Kaj v praksi to pomeni za vas?

Hiter odzivni čas, kakovost in »nizka« cena so v tiskarstvu že osnovni pogoj. Če tega ne zagotavljaš, nimaš prihodnosti obstoja. Nizkih cen se resda otepamo in stranki raje prodajamo dodano vrednost tiskovin, pri prilagodljivosti in kakovosti zato ne sme biti odstopanja. Naročila izpolnjujemo dnevno, vendar mora biti tudi pri naročniku vse pripravljeno, kot je treba.

Kaj vas osebno najbolj veseli pri vašem poslu?

Najbolj me veseli, da izzivov nikoli ne zmanjka in da nam je še vedno uspelo najti rešitev zanje.

Kje vidite prihodnost digitalnega tiska in kam se usmerja vaše podjetje, upoštevajoč zahteve in priložnosti na trgu?

Vse se digitalizira, vsebina prehaja na zaslone telefonov, tablic, računalnikov, v ozadju pa se kopiči neskončna množica podatkov. Nekateri kupci se že umikajo od obsežnih navodil, drugi vgrajujejo čipe, tretji uvajajo navidezne vsebine. To dela tudi podjetje Etiketa. Ker sveta ne moremo bistveno spreminjati, lahko le najbolje izkoristimo to, kar nam trenutno ponuja. Tisk bo sicer zagotovo ostal, saj bo izdelek še vedno potreboval, če drugega ne, označbo. Zagotovo ga bo manj, a z višjo dodano vrednostjo, medtem ko bodo tiskovine prenašale digitalne informacije. Za storitve digitalne nadgradnje tiska pri nas od letos skrbi hčerinska firma, Etiketa Interactive, ki prek mobilnih aplikacij poskrbi, da tiskovina na mobilnem telefonu »oživi« in kupca še dodatno poveže z izdelkom, na primer, prek video vsebin, 3D-animacij, iger ali njihove nadgradnje.

Tiska bo manj tudi zaradi vse večje okoljske ozaveščenosti, kar je tudi prav. Človeštvo proizvaja vse preveč smeti. Obstoječi tisk bo moral biti trajnostno naravnani; torej z materiali, ki so razgradljivi oziroma se jih lahko reciklira ter niso ekološko oporečni in škodljivi za zdravje. Prav te teme bodo precej narekemale tudi razvojno dejavnost. Stalni izziv bo izpolnjevanje vedno novih zahtev kupcev, standardov in regulativ.